

O b s a h

A. PŘ E D M L U V A	3
1.1. K předmětu a dějinám neurofyziologie	11
a) Období "ideových předchůdců"	12
b) Období prvních vědeckých pokusů	15
c) Neurofyziologie jako samostatný vědní obor.	17
1.2. Některé metodologické otázky neurofyziologie ..	25
1.3. Přehled hlavních metodik používaných v současné neurofyziologii	39
a) Funkčně morfologické a chirurgické metody ..	40
b) Elektrofyziologické metody	42
c) Metodiky sledování vyšší nervové činnosti a chování zvířat	49
d) Psychofyziologické metodiky	50
e) Biochemické metodiky	54
f) Sledování účinků neurofarmak a psychofarmak	54
B. Z Á K L A D N Í Ú D A J E Z N E U R O F Y Z I O L O G I E	
I. OBECNÁ NEUROFYZIOLOGIE	55
1. Nervový vzruch - impuls	55
a) Vzruch jako základní kódovací jednotka ...	56
b) Šíření vzruchu	57
c) Zákon "vše nebo nic"	59
2. Membránová teorie a mechanismus vzniku a šíření vzruchů	61
a) Klasická membránová teorie	62
b) Moderní membránová teorie	64
c) Mechanismus šíření vzruchu	66
3. Podráždění a útlum	67
a) Stacionární podráždění	68
Parabiotická stadia	68
b) Podráždění a útlum na úrovni jednotlivých nervových elementů	69

4. Synapse, víceneuronové systémy, reflex	70
a) Synapse	70
b) Interakce neuronů na synapsích	73
c) Reflex	74
aa) Zpětnovazebné mechanismy	75
bb) Podráždění z útlumu v složitých systémech ..	76
5. Metabolický podklad činnosti nervové tkáně	77
a) Význam kyslíku a glukózy	77
b) Metabolický podklad udržování membránového potenciálu	80
c) Degenerace a regenerace	81
6. Stručné poznámky k činnosti svalů	81

II. ČINNOST RŮZNÝCH STRUKTUR A FUNKČNÍCH SYSTÉMŮ V CNS

1. Periferní (tzv. somatický a vegetativní nervový systém	83
a) Somatický systém	83
b) Vegetativní systém	84
2. Mícha a prodloužená mícha	87
a) Mícha	87
aa) Míšení reflexy	88
aaa) Monosynaptické reflexy	88
bbb) Polysynaptické reflexy	89
bb) Vztah míchy k vyšším oblastem	91
b) Prodloužená mícha	93
3. Střední mozek, retikulární formace mozkového kmene	94
a) Střední mozek	94
b) Retikulární formace	94
aa) Descendentní a retikulární systém	95
aaa) Inhibiční a facilitační okrsek ...	95
bbb) Decerebrační rigidita a obecné statické reakce	96
ccc) Řízení descendentních funkcí	97

bb) Ascendentní retikulární systém	98
aaa) Aktivační systém	98
bbb) Inhibiční systém	101
ccc) Vliv kůry na retikulární formaci	101
4. Hypothalamus a limbické struktury	103
a) Hypothalamus	103
aa) Řízení vegetativních pochodů	103
bb) Řízení žláz s vnitřní sekrecí	104
cc) Vztah k emočním reakcím	105
b) Limbické struktury	106
aa) Bdění, spánek, orientační reakce a reakce pozornosti ve vztahu k hippokampusu	107
bb) Vztah k uzavírání a uchování dočasných spojů	110
cc) Vztah k vegetativním a endokrinním pochodům, k emočním procesům a instinktivním reakcím	111
5. Mozeček a basální ganglia	114
a) Mozeček	114
aa) Spoje mozečku	114
bb) Činnost mozečku	115
b) Bazální ganglia	116
aa) Spoje bazálních ganglií	116
bb) Činnost bazálních ganglií	117
6. Thalamus a neokortex	119
a) Morfologie a thalamo-kortiko-thalamické spoje	119
aa) Thalamická jádra a jejich korové projekce	119
aaa) Specifická thalamická jádra	119
bbb) Nespecifická jádra	122
bb) Mozková kůra a její spoje	123
b) Činnost thalamu, thalamický difusní projekční systém, geneze EEG	125
aa) Činnost thalamu	125
bb) Nespecifický thalamický difusní projekční systém	126
cc) Geneze EEG	128

c) Činnost neokortextu	131
aa) Lokalizace funkcí a korové úseky analyzátorů	132
bb) Motorický, somestetický a vegetativní analyzátor	134
cc) Mozková kůra apsychické funkce	136
7. <u>Fyziologie smyslù-periferních analyzátorù</u>	138
a) Fyziologie sluchu	139
aa) Receptorové elementy	139
bb) Převodní systém	140
b) Vestibulární, stato-kinetické ústrojí	141
aa) Kinetické ústrojí	141
bb) Statické ústrojí	142
cc) Vestibulární reflexy	142
c) Fyziologie zraku	143
aa) Optický systém oka	143
bb) Světločivé elementy	145
cc) Mechanismy vidění	146
dd) Prostorové vidění a vidění pohybù	148
d) Chemoreceptory	149
aa) Čich	149
bb) Chuť	151
e) Kožní receptory	152
aa) Taktilní receptory	153
bb) Receptory pro teplo a chlad	154
cc) Receptory pro bolest	155
8. <u>Funkční organizace centrálně nervového systému</u>	156
a) Specifické a nespecifické dostředivé dráhy ..	156
aa) Vymezení obou systémù	156
bb) Vzájemné vztahy dostředivých systémù	159
cc) Centrální řízení dostředivých systémù ...	159
dd) Vertikální organizace CNS	159
b) Odstředivé systémy	161
c) "Asociační oblasti"	162

C. NEUROFYZIOLOGICKÉ ZÁKLADY
NEJSLOŽITĚJŠÍCH NERVOVÝCH FUNKCÍ
(A NĚKTERÝCH PSYCHICKÝCH POCHOД)

1. Složité nepodmíněné reflexy, instinkty a motivace, <u>emoční pochody</u>	164
a) Nepodmíněné reflexy	164
b) Motivace	164
aa) Charakteristika motivace	165
bb) Intenzita motivace	166
cc) Mechanismy motivace	167
c) Vztah nepodmíněných a podmíněných reflexů	168
d) Emoční pochody	169
2. <u>Dočasný spoj, učení a paměť</u>	171
a) Vyšší nervová činnost a její vývoj	171
aa) Fylogeneze a ontogeneze	172
bb) Vyšší nervová činnost u člověka	173
b) Podmíněný reflex	175
aa) Nepodmíněný a podmíněný podnět	175
bb) Podmínky vzniku podmíněného reflexu	176
aaa) Časová koincidence	176
bbb) Opakování	176
ccc) Vlastnosti nepodmíněného a podmíněného podnětu	177
ddd) Funkční stav CNS	179
cc) Rozdělení podmíněných reflexů	180
aaa) Klasické podmíněné reflexy	180
bbb) Hybné neboli instrumentální podmíněné reflexy	180
c) Mechanismy a zákonitosti dočasného spoje	181
aa) Dočasný spoj	182
bb) Hypotetické mechanismy dočasného spoje	182
cc) Časná a trvalá paměť	184
dd) Podráždění a útlum a jejich zákonitosti	185
ee) Rozdělení útlumu	186
aaa) Nepodmíněný, pasivní, vrozený útlum	186
bbb) Podmíněný, aktivní, získaný, vnitřní útlum	187
ff) Vzájemné vztahy a dynamika podráždění a útlumu	189

d) Lokalizace dočasných spojů	191
aa) Vliv korových ablací	191
bb) Význam alokortikálních a podkorových útvarů (pokusy s lézemi a drážděním)	193
cc) Sledování bioelektrické aktivity a podmíněné reflexy	194
aaa) Podmiňování elektrofysiologických jevů	194
bbb) Bioelektrická aktivita v průběhu podmiňování	195
dd) Závěr k otázce lokalizace dočasných spojů ..	196
 5. Řízení činností specifických (a nespecifických) dostředivých systémů a fyziologické mechanismy pozornosti	197
a) Centrální řízení různých úseků specifických dostředivých systémů	197
aa) Centrální řízení činnosti receptorů	197
bb) Regulace převodu v průběhu podkorového úseku specifických dostředivých dráh	199
cc) Ovlivnění přijímání informací na úrovni korových projekčních oblastí a jev habituace	200
 4. Spánek, sny, hypnoza a některé poznámky k tzv. <u>parapsychickým jevům</u>	206
a) Spánek	206
aa) Spánek - generalizovaný útlum	206
bb) Úloha různých mozkových útvarů při střídání bdění a spánku	209
aaa) Význam nespecifických dostředivých systémů	209
bbb) Spánkové fáze, telencefalický a rhombencefalický spánek	210
b) Sny	211
c) Hypnoza	212
d) Tak zvané "parapsychické" jevy	213